
Grozījumi:

13.09.2007. likums / LV, 155 (3731), 26.09.2007. / Stājas spēkā 10.10.2007.
21.10.2010. likums / LV, 178 (4370), 10.11.2010. / Stājas spēkā 24.11.2010.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Personu speciālās aizsardzības likums

1.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir nodrošināt to personu dzīvības, veselības un citu likumisko interešu aizsardzību, kuras liecina kriminālprocesā vai piedalās smaga vai sevišķi smaga nozieguma atklāšanā, izmeklēšanā vai iztiesāšanā (turpmāk— aizsargājamā persona).

2.pants. Personu speciālā aizsardzība

Personu speciālā aizsardzība (turpmāk— speciālā aizsardzība) ir kriminālprocesuālo, operatīvo un citu aizsardzības pasākumu kopums, kas nodrošina aizsargājamo personu dzīvības, veselības un citu likumisko interešu aizsardzību.

3.pants. Speciālās aizsardzības principi

(1) Speciālo aizsardzību veic ar aizsargājamās personas vai tās likumiskā pārstāvja piekrišanu. Aizsargājamai personai ir tiesības jebkurā brīdī atteikties no speciālās aizsardzības. Nepilngadīga persona var atteikties no speciālās aizsardzības, ja tam piekrīt tās likumiskais pārstāvis.

(2) Veicot speciālās aizsardzības pasākumus, aizsargājamā persona un subjekts, kas veic speciālo aizsardzību, abpusēji ievēro savas tiesības un pienākumus.

(3) Aizsardzības pasākumu veidu, apjomu un intensitāti izvēlas atbilstoši apdraudējuma raksturam un intensitātei.

4.pants. Tiesības uz speciālo aizsardzību

(1) Tiesības uz speciālo aizsardzību ir šādām personām, kas liecina vai ir liecinājušas kriminālprocesā (turpmāk— kriminālprocesā liecinošā persona):

1) cietušajam, lieciniekam vai citai personai, kura liecina vai ir liecinājusi par smagu vai sevišķi smagu noziegumu;

2) nepilngadīgai personai, kura liecina par Krimināllikuma 161., 162. un 174.pantā paredzētajiem noziegumiem;

3) personai, kuras apdraudējums var ietekmēt kriminālprocesā liecinošo personu.

(2) Tiesības uz speciālo aizsardzību ir arī personai, kura neliecina kriminālprocesā, bet piedalās smaga vai sevišķi smaga nozieguma atklāšanā, izmeklēšanā vai iztiesāšanā, kā arī personai, kura sakarā ar minēto personu darbībām ir apdraudēta (turpmāk — cita aizsargājamā persona).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.09.2007. likumu, kas stājas spēkā 10.10.2007.)

5.pants. Speciālās aizsardzības veicēji

(1) Speciālo aizsardzību, izmantojot šajā likumā noteiktos aizsardzības pasākumus, veic šādas speciālās aizsardzības iestādes:

1) īpaši pilnvarota Valsts policijas struktūrvienība;

2) īpaši pilnvarota ieslodzījuma vietu pārvaldes struktūrvienība un ieslodzījuma vietā — īpaši pilnvarota ieslodzījuma vietas struktūrvienība;

3) citi operatīvās darbības subjekti, ja saskaņā ar ģenerālprokurora norādījumiem nepieciešams nodrošināt īpašas speciālās aizsardzības intereses vai ja speciālo aizsardzību nepieciešams nodrošināt citai aizsargājamai personai.

(2) Speciālo aizsardzību, izmantojot kriminālprocesuālos pasākumus, veic procesa virzītājs Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

6.pants. Speciālās aizsardzības iemesls un pamats

(1) Iemesls noteikt speciālo aizsardzību ir reāli noticis personas dzīvības, veselības vai citu likumisko interešu apdraudējums, izteikti reāli draudi vai pietiekams pamats domāt, ka apdraudējums var notikt sakarā ar sniegto liecību vai piedalīšanos nozieguma atklāšanā, izmeklēšanā vai iztiesāšanā.

(2) Pamats speciālās aizsardzības noteikšanai ir:

1) kriminālprocesā liecinošās personas vai tās pārstāvja vai aizstāvja rakstveida iesniegums un procesa virzītāja ierosinājums;

2) tiesas iniciatīva, ja iztiesāšanas procesā rodas iemesls noteikt speciālo aizsardzību;

3) citas aizsargājamās personas vai tās likumiskā pārstāvja rakstveida iesniegums.

7.pants. Iesnieguma iesniegšana

(1) Kriminālprocesā liecinošā persona iesniegumu iesniedz procesa virzītājam. Procesu virzītājs iesniegumu kopā ar savu ierosinājumu iesniedz ģenerālprokuroram. Iztiesāšanas stadijā persona iesniegumu iesniedz tiesai. Ja procesa virzītājs neierosina noteikt speciālo aizsardzību, par to pieņem lēmumu Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Pēc tiesas sprieduma stāšanās likumīgā spēkā persona iesniegumu par speciālās aizsardzības noteikšanu iesniedz ģenerālprokuroram, kurš to uzdod pārbaudīt īpaši pilnvarotam prokuroram.

(2) Cita aizsargājamā persona iesniegumu iesniedz speciālās aizsardzības iestādes vadītājam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.09.2007. likumu, kas stājas spēkā 10.10.2007.)

8.pants. Personas atzīšana par speciāli aizsargājamu

(1) Ģenerālprokurors vai tiesa lēmumu par kriminālprocesā liecinošās personas speciālo aizsardzību pieņem pēc iepazīšanās ar personas iesniegumu, procesa virzītāja ierosinājumu un krimināllietas materiāliem, kā arī, ja nepieciešams, uzklausu apdraudēto personu, tās pārstāvi vai aizstāvi.

(2) Lēmumu par kriminālprocesā liecinošās personas speciālo aizsardzību tiesa var pieņemt arī pēc savas iniciatīvas, ja iztiesāšanas procesā radusies nepieciešamība noteikt personas speciālo aizsardzību un ir saņemta šīs

personas vai tās likumiskā pārstāvja piekrišana.

(3) Ģenerālprokurors vai tiesa pirms lēmuma pieņemšanas var uzdot speciālajai aizsardzības iestādei ne ilgāk kā piecu dienu laikā veikt pārbaudi un sniegt atzinumu par apdraudējuma un aizsardzības pasākumu iespējamību.

(4) Pēc citas aizsargājamās personas iesnieguma izskatīšanas speciālās aizsardzības iestādes vadītājs pieņem lēmumu par speciālās aizsardzības noteikšanu personai. Ja nepieciešams, speciālās aizsardzības iestādes vadītājs organizē norādīto apstākļu, apdraudējuma un iespējamo apdraudējuma subjektu izvērtēšanu un uzklausa apdraudēto personu vai tās likumisko pārstāvi.

9.pants. Speciālās aizsardzības uzsākšana neatliekamajos gadījumos

(1) Ja nepieciešams nekavējoties novērst vai nepieļaut personas reālu apdraudējumu, ar apdraudētās personas vai tās likumiskā pārstāvja piekrišanu var uzsākt un veikt speciālās aizsardzības pasākumus pirms tam, kad personai noteikta speciālā aizsardzība.

(2) Šādā gadījumā procesa virzītājs nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 dienu laikā nosūta ģenerālprokuroram ierosinājumu par speciālās aizsardzības noteikšanu kriminālprocesā liecinošai personai vai pārtrauc aizsardzības pasākumus. Citu aizsargājamo personu par speciāli aizsargājamo atzīst nekavējoties vai aizsardzības pasākumus pārtrauc.

10.pants. Lēmums par personas speciālo aizsardzību

(1) Lēmumu par speciālās aizsardzības noteikšanu pieņem nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 dienu laikā no iesnieguma vai ierosinājuma saņemšanas dienas.

(2) Lēmumā par speciālās aizsardzības noteikšanu norāda institūciju un amatpersonu, kurai uzdota lēmuma izpilde, kā arī var norādīt piemērojamus speciālās aizsardzības pasākumus.

(3) Ja tiek pieņemts lēmums nenoteikt personu par speciāli aizsargājamo, to nepieciešams pamatot.

11.pants. Lēmuma pārsūdzēšana

(1) Ģenerālprokurora vai tiesas lēmumu par kriminālprocesā liecinošo personu var pārsūdzēt Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Speciālās aizsardzības iestādes lēmumu par citu aizsargājamo personu var pārsūdzēt ģenerālprokuroram. Ģenerālprokurora lēmums ir galīgs.

12.pants. Lēmuma par speciālo aizsardzību izpilde

Pēc tam kad pieņemts lēmums par speciālās aizsardzības noteikšanu, speciālās aizsardzības veicējs:

- 1) iepazīstina ar pieņemto lēmumu personu, kura lūgusi noteikt aizsardzību;
- 2) izskaidro šai personai tiesības pārsūdzēt lēmumu;
- 3) izskaidro aizsargājamās personas tiesības un pienākumus;
- 4) brīdina aizsargājamo personu neizpaust informāciju, kas saistīta ar tās aizsardzības pasākumiem. Aizsargājamā persona parakstās par minētās informācijas neizpaušanu;
- 5) ja aizsargājamai personai ir mainīti identitātes dati, — informē personu par jauno identitātes datu lietošanu un par to, ka atbildība, darbojoties ar jaunajiem identitātes datiem, ir tāda pati kā darbojoties ar saviem iepriekšējiem identitātes datiem. Aizsargājamā persona parakstās par minētās informācijas saņemšanu un sniedz sava paraksta paraugu atbilstoši jaunajiem identitātes datiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.09.2007. likumu, kas stājas spēkā 10.10.2007.)

13.pants. Aizsargājamās personas tiesības un pienākumi

(1) Aizsargājamai personai ir šādas tiesības:

- 1) tikt iepazīstinātai ar lēmumu par speciālās aizsardzības noteikšanu;
- 2) iepazīties ar informāciju par paredzētajiem pasākumiem, kuri tiks izmantoti tās aizsardzībai;
- 3) lūgt, lai piemēro vai atceļ šajā likumā noteiktos speciālos aizsardzības pasākumus;
- 4) pieaicināt savu interešu pārstāvēšanai advokātu;
- 5) atteikties no speciālās aizsardzības.

(2) Aizsargājamai personai ir šādi pienākumi:

- 1) izpildīt speciālās aizsardzības veicēja likumīgās prasības;
- 2) informēt speciālās aizsardzības iestādi un procesa virzītāju par apdraudējumu un personām, kuras var būt iesaistītas draudu īstenošanā, kā arī sniegt citu speciālās aizsardzības iestādes pieprasīto informāciju, kas nepieciešama speciālās aizsardzības nodrošināšanai;
- 3) neizpaust informāciju par speciālās aizsardzības pasākumiem;
- 4) atturēties no darbībām, kas var apdraudēt tās vai citu personu dzīvību, veselību vai citas likumiskās intereses;
- 5) ja personai tiek mainīta identitāte, — informēt speciālās aizsardzības iestādi par savām civiltiesiskajām saistībām un nodot tai visus ar iepriekšējo identitāti saistītos dokumentus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.09.2007. un 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 24.11.2010.)

14.pants. Speciālās aizsardzības iestādes tiesības un pienākumi

(1) Lai nodrošinātu personu speciālo aizsardzību, speciālās aizsardzības iestādei ir šādas tiesības:

- 1) atbilstoši apdraudējuma raksturam un intensitātei izvēlēties un veikt šajā likumā minētos speciālās aizsardzības pasākumus;
- 2) pieprasīt, lai aizsargājamā persona ievēro speciālās aizsardzības iestādes likumīgās prasības;
- 3) pieprasīt un saņemt nepieciešamo informāciju, kā arī lūgt cita veida palīdzību no valsts un pašvaldību institūcijām un amatpersonām.

(2) Speciālās aizsardzības iestādei ir šādi pienākumi:

- 1) nodrošināt aizsargājamās personas piedalīšanos kriminālprocesā;
- 2) ja nepieciešams, nodrošināt aizsargājamai personai konsultācijas juridiskajos un nodarbinātības jautājumos;
- 3) nodrošināt aizsargājamo personu, kurai nav savu iztikas līdzekļu, ar uzturēšanas līdzekļiem;
- 4) pēc aizsargājamās personas lūguma nodrošināt tai tikšanos ar savu pārstāvi vai aizstāvi;
- 5) ja nepieciešams, nodrošināt aizsargājamai personai medicīnisko un psihologa palīdzību;
- 6) uzraudzīt un kontrolēt, vai turpina pastāvēt apdraudējums un ir nepieciešama speciālā aizsardzība.

(3) Ministru kabinets nosaka šā panta otrās daļas 2., 3. un 5.punktā paredzēto pienākumu veikšanas kārtību un apmēru.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.09.2007. likumu, kas stājas spēkā 10.10.2007.)

15.pants. Vienošanās ar aizsargājamo personu par speciālās aizsardzības nodrošināšanu

Ja speciālo aizsardzību nodrošina speciālās aizsardzības iestāde, tā pirms speciālās aizsardzības uzsākšanas noslēdz ar aizsargājamo personu rakstveida vienošanos par speciālās aizsardzības nodrošināšanu, kurā norāda aizsargājamās personas un speciālās aizsardzības iestādes tiesības un pienākumus, kā arī paredzētos speciālās aizsardzības pasākumus.

16.pants. Speciālās aizsardzības pasākumi

(1) Personas speciālo aizsardzību nodrošina, izmantojot Operatīvās darbības likumā noteiktos operatīvās darbības pasākumus, kā arī šādus speciālās aizsardzības pasākumus:

- 1) aizsargājamās personas apsardze;
- 2) aizsargājamās personas sarunu nodrošināšana pret nesankcionētu noklausīšanos, korespondences nodrošināšana pret nesankcionētu kontroli;
- 3) aizsargājamās personas pārvietošana uz citiem nezināmām (konfidencialām) dzīvojamām telpām;
- 4) pasēs un citu personas dokumentu izsniegšana ar citiem personas identitātes datiem;
- 5) aizsargājamās personas pastāvīgās dzīvesvietas un darbavietas maiņa;
- 6) aizsargājamās personas datu aizsardzība un neizsniegšana no valsts informācijas sistēmām;
- 7) aizsargājamās personas pārvietošana uz citu valsti saskaņā ar noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem vai vienošanos ar šo valsti;
- 8) ja nepieciešams, aizsargājamās personas īpašuma apdrošināšana;
- 9) apcietināto un notiesāto aizsargājamo personu konvojēšana atsevišķi no citiem ieslodzītajiem;
- 10) aizsargājamās personas identitātes maiņa.

(2) Speciālās aizsardzības pasākumu — aizsargājamās personas identitātes maiņa — piemēro, pamatojoties uz speciālās aizsardzības iestādes lēmumu, kas saskaņots ar ģenerālprokuroru, ja personas drošību nav iespējams garantēt, izmantojot citus šajā pantā paredzētos aizsardzības pasākumus.

(3) Pēc šā panta otrajā daļā minētā lēmuma pieņemšanas veic pasākumus, lai nodrošinātu personas identitātes maiņu: personai izsniedz nepieciešamos dokumentus ar citiem personas datiem un izdara atbilstošas izmaiņas informācijas sistēmās, kā arī, ja nepieciešams, veic citus pasākumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 24.11.2010.)

17.pants. Speciālās aizsardzības pasākumi ieslodzījuma vietās

Ieslodzījuma vietā esošām personām var piemērot šādus speciālās aizsardzības pasākumus:

- 1) aizsargājamās personas ievietošana citā kamerā vai speciāli šim nolūkam izraudzītā ieslodzījuma vietā;
- 2) aizsargājamās personas turēšana atsevišķi no pārējiem ieslodzītajiem;
- 3) tās personas pārvietošana uz citu ieslodzījuma vietu, kura var apdraudēt vai apdraud aizsargājamo personu;
- 4) pastiprināta kontrole pār aizsargājamās personas kontaktiem ar citiem ieslodzītajiem.

18.pants. Speciālās aizsardzības izbeigšana

(1) Aizsargājamās personas speciālo aizsardzību izbeidz šādos gadījumos:

- 1) ir zudis speciālās aizsardzības iemesls;
- 2) aizsargājamā persona ar savu rīcību padarījusi neiespējamu turpmāko aizsardzību;
- 3) aizsargājamā persona rakstveidā atteikusies no speciālās aizsardzības.

(2) Speciālās aizsardzības veicējs vēršas pie personas, kura pieņēma lēmumu par speciālās aizsardzības noteikšanu:

- 1) ar rakstveida ierosinājumu izbeigt speciālo aizsardzību — šā panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajā gadījumā;
- 2) ar rakstveida ierosinājumu izbeigt speciālo aizsardzību un ar aizsargājamās personas rakstveida paskaidrojumu par apstākļiem, kas rosina pieņemt lēmumu par speciālās aizsardzības izbeigšanu, — šā panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajā gadījumā;
- 3) ar aizsargājamās personas pamatotu rakstveida iesniegumu — šā panta pirmās daļas 3.punktā noteiktajā gadījumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.09.2007. likumu, kas stājas spēkā 10.10.2007.)

18.¹ pants. Speciālās aizsardzības iestādes amatpersonu lēmumu un rīcības apstrīdēšana

(1) Speciālās aizsardzības iestādes amatpersonu lēmumus un rīcību, veicot speciālo aizsardzību, aizsargājamā persona var apstrīdēt aizsardzības iestādes vadītājam. Speciālās aizsardzības iestādes vadītājs iesniegto sūdzību izskata mēneša laikā.

(2) Speciālās aizsardzības iestādes vadītāja lēmumu aizsargājamā persona var apstrīdēt ģenerālprokuratoram. Ģenerālprokurors iesniegto sūdzību izskata mēneša laikā. Ģenerālprokurora lēmums ir galīgs.

(21.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.11.2010.)

19.pants. Aizsargājamo personu civiltiesisko saistību izpildes nodrošināšana

(1) Personas atzīšana par speciāli aizsargājamo personu neietekmē tās civiltiesiskās saistības ar citām personām un citu personu saistības ar speciāli aizsargājamo personu.

(2) Ja rodas nepieciešamība civiltiesiskus jautājumus risināt tiesā vai citā iestādē, aizsargājamo personu var pārstāvēt speciālās aizsardzības iestādes amatpersona.

20.pants. Dokumentu glabāšana

Dokumentus, kas satur ziņas par speciālās aizsardzības pasākumu organizēšanu, metodēm, taktiku un līdzekļiem, kā arī ziņas par aizsardzības pasākumu veikšanā iesaistītajām personām, apkopo un glabā sevīšķajā lietvedībā.

21.pants. Starpvalstu sadarbība

Speciālās aizsardzības iestāde var sadarboties ar citu valstu aizsardzības iestādēm, pamatojoties uz noslēgtiem starptautiskajiem līgumiem vai atsevišķu vienošanos.

22.pants. Personu speciālās aizsardzības finansiālais nodrošinājums

Speciālās aizsardzības iestāžu darbību finansē no valsts budžeta līdzekļiem.

Likums stājas spēkā vienlaikus ar Kriminālprocesa likumu.

Likums Saeimā pieņemts 2005.gada 19.maijā.

Valsts prezidentes vietā
Saeimas priekšsēdētāja I.Ūdre

Rīgā 2005.gada 31.maijā

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"